

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. TÓTH MIHÁLY
tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONCZ ÁKOS
főlevéltáros, tb. tanácsnok.

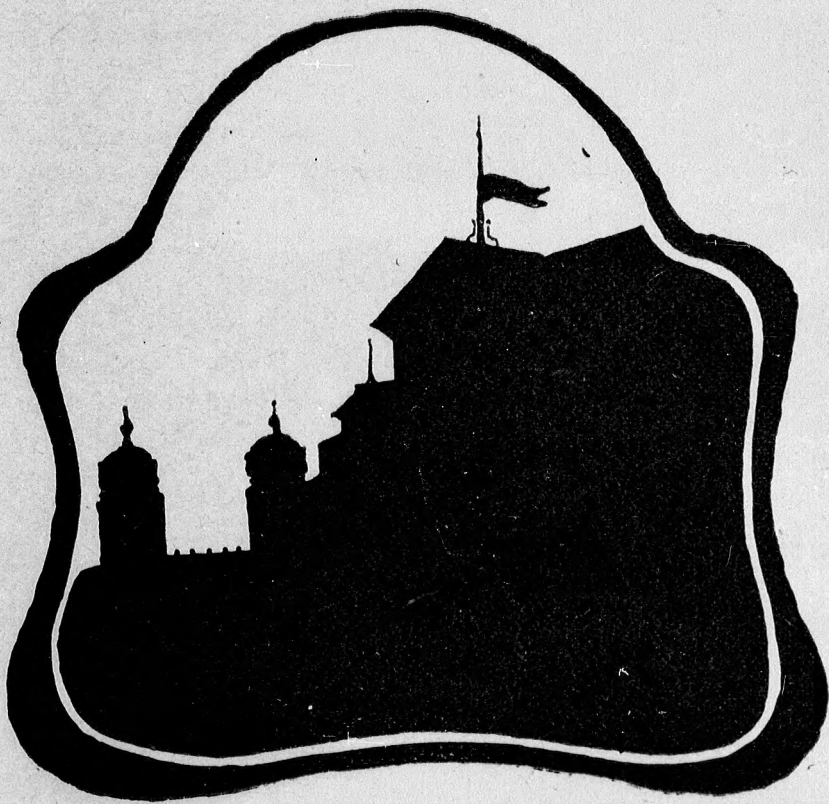
ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓHIVATAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetéseket felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Rendkívüli közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hónap 7-én rendkívüli közgyűlést tartott, Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A közgyűlés egyetlen tárgya volt a hat milliós kölcsön felvétele, melyet csekély érdeklődéssel intézett el a közgyűlés a következőkben:

85—3055/1914.

A városi Tanács előterjeszti, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságtól 365—1912. bkgy. számú közgyűlési határozattal felvett s f. évi február hó 28-án esedékes hat milliós koronás függőkölcsön meghosszabbítása tárgyában a hitelező pénzintézettel folytatott tárgyalás eredményre nem vezetett. Ennek folytán a kölcsön visszafizethetése végett megfelelő összegű más kölcsönről kellett gondoskodni. Ezen újabb kölcsönre vonatkozólag a városi Tanács a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettől nyert ajánlatot, amely a városi Tanácshoz 2763—1914. sz. a. érkezett.

Ezen ajánlatot a városi Tanács beterjeszti. Az ajánlat szerint a fenti pénzintézet hajlandó az ajánlatban és azokhoz mellékelt kötelező nyilatkozatban megállapított feltételek mellett a város terhére hat millió korona folyószámla-kölcsönt nyújtani, a folyósítástól számított két évi időtartamra, egy százalék jutalék levonásával, s negyedévenként utólagosan az Osztrák-Magyar Bank mindenkori rendes váltókamatának egy és egy-negyed százalékkal magasabb kamatfizetési kötelezettsége mellett.

A városi Tanács, tekintettel arra, hogy az ajánlat, a jelenlegi pénzügyi viszonyokat figyelembe véve, a városra nézve kedvező és hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál február hó 28-ikán esedékes hat millió koronás függőkölcsön visszafizetése végett a városnak ezen kölcsönre szüksége van, a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyezően javasolja az ajánlatnak változatlanul elfogadását. Javasolja

továbbá, hogy Kovács József pelgármester, akadályoztatása esetén pedig Körner Adolt főjegyző urak bizassanak meg, hogy az ajánlattevő pénzintézet által beterjesztett „kötelező nyilatkozat” mintának minden tekintetben megfelelő módon és tartalommal kiállítandó hitelező nyilatkozatot a város nevében és részéről aláírassák és a kölcsönösszeget felvehessék.

Mint hogy pedig a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló kölcsön esedékessége idejétől már rövid idő van hátra, javasolja a városi Tanács, hogy ezen határozat azonnal hitelesíttessék és jogerő bevarás nélkül terjesztessék fel a m. kir. Belügyminiszter urhoz.

Határozat.

A közgyűlés a városi Tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzó javaslata alapján a Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület 2763—1914. szám alatt beadott kölcsön ajánlatát, mely a jelenlegi pénzügyi viszonyokat tekintve, a városra nézve kedvező, elfogadja. Elhatározza ennek folytán, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettől hat millió korona folyószámla-kölcsönt vesz fel a következő feltételek mellett:

1. Debreczen sz. kir. város a hat millió folyószámla-kölcsönt a folyósítástól számított két év leteltével összes járulékaival együtt egyszerre, egy összegben, készpénzben visszafizetni tartozik.

Az esetre, ha a visszafizetés egy hosszú lejáratu, végleges kölcsönből eszközöltetnék, a végleges kölcsön felvételénél, egyenlő feltételek mellett, a város a hitelező Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek elsőseget biztosít. Ezen pont 2-ik bekezdésében foglaltakat a közgyűlés úgy értelmezi, hogy az esetben, ha a város egy nagyobb összegű végleges kölcsönt akar felvenni és ezen kölcsönt ebből fizetné vissza, ajánlattételre fel fogja hívni a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületet is. Az ezen felhívásra a városnak rendelkezésére álló más ajánlatok tartalmának ismerete nélkül beadandó, utóbb semmi tekintetben sem módosítható, tehát

a beadással véglegessé váló ajánlata alapján aztán a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek más ajánlattevőkkel szemben legalább is egyező feltételek mellett az elsőbbséget biztosítja.

2. A kölcsönösszeg után egyszersmindenkorra egy százalék folyósítási jutalék vonható le.

3. Köteles a város a folyószámla-kölcsön keretén belül általa mindenkor igénybe vett összegek után, negyedévenként utólagosan az Osztrák-Magyar Bank mindenkor rendes váltókamatánál egy és egynegyed százalékkal magasabb kamatot fizetni, illetőleg ezen kamatok a város folyószámlájának terhére iratnak.

4. Debreczen sz. kir. város ezen hat millió korona folyószámla-kölcsön, az előbbi 3. pontban megállapított kamatok s egyéb netaláni járulékok különös biztosítékául leköti összes vagyonát, közjövödelmeit és közjavadalmaikat.

Amenyiben pedig ezek a folyószámla-kölcsön és kamatainak pontos megfizetésére bármi okból elégtelenek volnának, köteles lesz Debreczen sz. kir. város a hiányzó összegeket kellő időben községi pótladó alakjában kivetni és a lakosságtól behajtani. Az esetre pedig, ha a város ezen kötelezettségének bármi okból késedelmesen vagy éppen meg nem felelne, joga lesz a hitelezőnek, hogy a várost ezen kötelezettségének teljesítésére felsőbb hatóságilag is szoríthassa s magának a jelen kölcsön és járulékaire nézve ez uton is teljes kielégítést szerezhessen.

5. Amennyiben a város kötelezettségének bármely irányban pontosan eleget nem tenne, különösen pedig folyószámlán terhére irt kamatokat egyszeri felhívásra három nap alatt ki nem egyenlitené, joga lesz hitelezőnek, hogy a jelen folyószámla-kölcsönön alapuló követelését azonnal teljes összegben lejárnak tekintse s akár a folyószámla-kivonat, akár az erről kiállítandó kötelező nyilatkozat alapján érvényesíthesse s magának a lekötött biztosítékokon felül és a város bárhol található összes ingó és ingatlan vagyonából, közjövödelméből és közjavadalmaiból kielégítést szerezhessen.

6. Per esetére a város aláveti magát a hitelező által szabadon választandó bármely bíróság előtti sommás eljárásnak.

7. Minden, a jelen kölcsönügylettel járó vagy abból folyó bármi néven nevezendő illetéket, nyugta és egyéb bélyeget, közjegyzői vagy egyéb díjakat és eljárási költségeket a város köteles viselni.

8. A jelen kölcsönről a város által az itt felsorolt feltételeknek a hitelező ajánlatához csatolt mintának megfelelőleg kötelező nyilatkozat lesz kiállítandó. Ezen kötelező nyilatkozat, valamint a kormányhatóságilag záradékolt közgyűlési határozat összefűzve és a város pecsétjével ellátva, hitelező pénzügyintézetéhez a kölcsön tényleges

folyósítási iránti kérvény kapcsán betérjesztendő lesz.

A kötvény kiállításával a közgyűlés a városi Tanácsot bizza meg. Felhatalmazza egyben a közgyűlés Kovács József polgármester és akadályoztatása esetében Körner Adolf főjegyző urat, hogy ezen kötelező nyilatkozatot Debreczen sz. kir. város nevében és a városra kötelező hatályal a hitelező által kívánt formában aláírassák, a kölcsönt felvehessék s annak ezen határozatban megjelölt célra felhasználása iránt intézkedhessenek.

9. A hitelező pénzügyintézet ajánlata reá nézve az ajánlat keltétől számított harminc napon belül érvényes oly értelemben, hogy ez időn belül a kötelező nyilatkozat és a kormányhatósági jóváhagyással ellátott közgyűlési határozat összefűzve és a város hivatalos pecsétjével ellátva, a folyósítási kérvény kapcsán a hitelező pénzügyintézetéhez betérjesztendő lesz.

Kimondja a közgyűlés, hogy a most felvenni elhatározott hat millió korona folyószámla-kölcsön a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló s f. év február 28-án esedékes ugyanily összegű függőkölcsön visszafizetésére lesz fordítandó. Azon 60,000 korona pótlására és fedezésére, mely a most felvenni elhatározott kölcsönből jutalék címen levonatik, az 1914. évi költségeloirányzat kiadás XXII. szakasz 116. rovata alatt beállított 200,000 koronát jelöli ki.

Ezen határozat végrehajtásával a városi Tanácsot megbizza. Minthogy pedig a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló kölcsön esedékessége napjaig elég rövid idő van hátra és így ezen határozat kormányhatósági jóváhagyása a városra nézve felette sürgős, kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozatot azonnal hitelesíti és jogerőre emelkedés bevéjárása nélkül jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjeszti.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és az ellen esetleg beadandó felebezések a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendőek lesznek.

Miről a m. kir. belügyminiszter ur az iratok kapcsán feliratilag, a városi Tanács és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület jegyzőkönyvi kivonaton értesítetnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 7-én tartott teljes üléséből. *Dr. Vásáry*, előadó. Kiadh. *Kovács József* polgármester, főispán ur távol.

*

Elfogadtatott Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi február hó 7-ikén tartott rendkívüli közgyűlésében. *Dr. Vásáry*, előadó. *Domahidy Elemér*, főispán.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Tejtermelési eredmények.

A szarvasmarha tenyésztésnek egyik legjövődélmezőbb ága — különösen ott, ahol a viszonyok arra alkalmasak, — a tejtermelés. E tekintetben a városunk közelében levő gazdaságok előnyös helyzetben vannak, amennyiben a tej, az emelkedő szükséglet miatt, friss állapotban, nyersen, jó áron értékesíthető. Arra kell tehát törekednünk, hogy a tejtermelésből minél nagyobb bevételt, illetve hasznot érjen el a gazda, ezt pedig legbiztosabban úgy érheti el, ha jól tejelő tehenei vannak, ami végből első sorban a továbbtenyésztés céljából jó tenyészanyagra, sok tejet adó tehenektől származó tenyészbikára van szüksége, hogy ezek a jó tejelés egyedi tulajdonságait átörökítve, az ivadék jobb tejelővé válják. Mondanom sem kell, hogy nagyobb tejmennyiség produkálására a nyugati tarka marha — amelynek jó tejelő tulajdonsága kifejlesztett — alkalmas.

Hogy ezen a téren egyesüléssel, a cél elérésére irányuló következetes eljárással milyen eredményt lehet elérni, fényesen igazolja a „Magyaróvári szarvasmarha tenyésztő szövetkezet“, amely 1912—3. évi tizenhetedik üzletévről 160 oldalú könyvben számol be; tanulságos dolognak tartom, hogy abból néhány adatot közöljek.

Az egyesület tagjai részére 45 bika vásárlását közvetítette. Tagjai által névelt jó tejelő tehenektől származó bikákat 1½—2 éves korukban részint a Magyaróváron 1913 február 20-án tartott árverésen adta el, ahol is 15 levéli, 7 moson-szolnoki, 3 moson-szentjánosi és 1 horvát-kunlelei nevelésű, összesen 26 bika adatott el 896 K átlagos eladási áron. Árverésen kívül 70 bika eladását közvetítették, melyért darabonként átlag 777 K 50 fillért kaptak. Az egyesület a 17-ik üzletévben négy községben rendezett tejelő versenyt, nevezetesen Hegyhalom, Levél, Moson-szolnok és Moson-szentpéter községben, melyeken összesen 113 gazda 176 tehénnel vett részt. A tehének átlagos évi tejhuzama 3033 liter volt. A versenyen részt vett tehének közt egy sem akadt akadt, amelyik legalább 2000 liter tejet ne adott volna; legtöbb tejet, évi 6530 litert, Szalczér János levéli zsellér gazda 7 éves Lizi nevű tehene szolgáltatta, ennek utódait természetesen kiváló módon megbecsülik és magas árt adnak érte.

A tejelő versenyeket úgy rendezik, hogy a község egy megbízható gazdája tehenenkénti díjazás mellett az egész év folyamán ellenőrzi a versenyben részt vett tehének fejési eredményét. A legjobb tehének díjazásban részesülnek.

A díj nyerésénél nagyobb jelentősége van annak, hogy miután a szövetkezet tagjainak a tehenei, ivadékai és fejési eredményei törzsköny-

vezve vannak, a kiváló tejelő tehéneknek, különösen a bikaivadékai, igen keresettek s az átlagos árnál jóval magasabb áron adatnak el. Ma már a magyaróvári állattenyésztési szövetkezet eladásra kerülő tenyészállatait nagyobb uradalmaink is szívesen vásárolják s kis gazdák 1½ éves bikáiért 1500—2000 kor.-t fizetnek.

A tejelő-versenynek — illetve a következetes tenyésztésnek — fényes eredményét igazolja az, hogy a tejtermelés néhány év alatt tehenenként 1000 literrel emelkedett.

A jelentés beszámol még a Moson vármegyében levő 19 tejszövetkezet múlt évi eredményeiről, amelyek összesen több mint 4½ millió liter tejet szállítottak; a tejmennyiség emelkedése az előző évihez képest 27·6%-nak felel meg. A beszállított tej 41·05%-át nyersen, 37·12%-át vajnak feldolgozva és 21·80%-át óvári sajt alakjában értékesítették literenként 16·31 fillér átlagos áron.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy a Magyaróvári állattenyésztési szövetkezet megalapítója s alapításától fogva lelkes vezetője Ujhelyi Imre, magyaróvári gazdasági akadémiai igazgató.

Amennyiben gazdasági egyesületünk mozgalmát indított arra, hogy a tejtermeléssel foglalkozó kis gazdák megfelelő tenyészbikához juthatnak, szükségesnek tartottam a fentiek ismertetését s ezzel az illetékes körök és az érdekelt közönség figyelmét felhívni ezen szerintem nagy jelentőségű dologra. Az állattenyésztés a mezőgazdaságnak nélkülözhetetlen kiegészítő része. Számos — különösen a kiscgazda gazdaságának s állattenyésztésének legjövődélmezőbb részét a tejtermelés képezi, közszükségletet pótol és a köztenyésztés elmaradhatatlan emelésére s nagyobb gazdasági haszon elérésére szolgál, ha ezeknek a megfelelő tenyész-anyagról gondoskodunk. Ezen gondoskodás a mezőgazdaságról alkotott 1894. évi XII. t.-cz. szerint a bikák beszerzésére vonatkozólag a városnak kötelessége,

Cs.

A Debreczeni Dalegylet jubileuma.

A Debreczeni Dalegylet február 8-án ünnepelte meg fennállásának 50 éves jubileumát. — Mindenki tudja, hogy ezen dalegyletet *Márk Endre* udvari tanácsos emelte a város kulturális intézetévé, mert fáradhatatlan buzgalmával, anyagi áldozatkészségével és mélyen érző lelkével egy pillanatra sem csüggedett a dalegylet vezetésében.

A jubileum diszközgyűléssel kezdődött, melyen ott láttuk városunk társadalmi életének

a beadással véglegessé váló ajánlata alapján aztán a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek más ajánlattevőkkel szemben legalább is egyező feltételek mellett az elsőbbséget biztosítja.

2. A kölcsönösszeg után egyszersmindenkorra egy százalék folyósítási jutalék vonható le.

3. Köteles a város a folyószámla-kölcsön keretén belül általa mindenkor igénybe vett összegek után, negyedévenként utólagosan az Osztrák-Magyar Bank mindenkori rendes váltókamatánál egy és egynegyed százalékkal magasabb kamatot fizetni, illetőleg ezen kamatok a város folyószámlájának terhére iratnak.

4. Debreczen sz. kir. város ezen hat millió korona folyószámla-kölcsön, az előbbi 3. pontban megállapított kamatok s egyéb netaláni járulékok különös biztosítékául lekötött összes vagyonát, közjövödelmeit és közjavadalmaikat.

Amenyiben pedig ezek a folyószámla-kölcsön és kamatainak pontos megfizetésére bármi okból elégtelenek volnának, köteles lesz Debreczen sz. kir. város a hiányzó összegeket kellő időben községi pótdó alakjában kivetni és a lakosságtól behajtani. Az esetre pedig, ha a város ezen kötelezettségének bármi okból késedelmesen vagy éppen meg nem felelne, joga lesz a hitelezőnek, hogy a várost ezen kötelezettségének teljesítésére felsőbb hatóságilag is szoríthassa s magának a jelen kölcsön és járulékaikra nézve ez uton is teljes kielégítést szerezhessen.

5. Amennyiben a város kötelezettségének bármely irányban pontosan eleget nem tenne, különösen pedig folyószámlán terhére irt kamatokat egyszeri felhívásra három nap alatt ki nem egyenlitené, joga lesz hitelezőnek, hogy a jelen folyószámla-kölcsönön alapuló követelését azonnal teljes összegben lejáratnak tekintse s akár a folyószámla-kivonat, akár az erről kiállítandó kötelező nyilatkozat alapján érvényesíthesse s magának a lekötött biztosítékokon felül és a város bárhol található összes ingó és ingatlan vagyonából, közjövödelméből és közjavadalmaiból kielégítést szerezhessen.

6. Per esetére a város aláveti magát a hitelező által szabadon választandó bármely bíróság előtti sommás eljárásnak.

7. Minden, a jelen kölcsönügylettel járó vagy abból folyó bármi néven nevezendő illetéket, nyugta és egyéb bélyeget, közjegyzői vagy egyéb díjakat és eljárási költségeket a város köteles viselni.

8. A jelen kölcsönről a város által az itt felsorolt feltételeknek a hitelező ajánlatához csatolt mintának megfelelőleg kötelező nyilatkozat lesz kiállítandó. Ezen kötelező nyilatkozat, valamint a kormányhatóságilag záradékolt közgyűlési határozat összefűzve és a város pecsétjével ellátva, hitelező pénzügyintézetéhez a kölcsön tényleges

folyósítási iránti kérvény kapcsán beterjesztendő lesz.

A kötvény kiállításával a közgyűlés a városi Tanácsot bizza meg. Felhatalmazza egyben a közgyűlés Kovács József polgármester és akadályoztatása esetében Körner Adolf főjegyző urakat, hogy ezen kötelező nyilatkozatot Debreczen sz. kir. város nevében és a városra kötelező hatálylyal a hitelező által kívánt formában aláírassák, a kölcsönt felvehessék s annak ezen határozatban megjelölt célra felhasználása iránt intézkedhessenek.

9. A hitelező pénzügyintézet ajánlata reá nézve az ajánlat keltétől számított harminc napon belül érvényes oly értelemben, hogy ez időn belül a kötelező nyilatkozat és a kormányhatósági jóváhagyással ellátott közgyűlési határozat összefűzve és a város hivatalos pecsétjével ellátva, a folyósítási kérvény kapcsán a hitelező pénzügyintézetéhez beterjesztendő lesz.

Kimondja a közgyűlés, hogy a most felvenni elhatározott hat millió korona folyószámla-kölcsön a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló s f. év február 28-án esedékes ugyanily összegű függőkölcsön visszafizetésére lesz fordítandó. Azon 60,000 korona pótlására és fedezésére, mely a most felvenni elhatározott kölcsönből jutalék címen levonatik, az 1914. évi költségeloirányzat kiadás XXII. szakasz 116. rovata alatt beállított 200,000 koronát jelöli ki.

Ezen határozat végrehajtásával a városi Tanácsot megbizza. Minthogy pedig a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló kölcsön esedékessége napjaig elég rövid idő van hátra és így ezen határozat kormányhatósági jóváhagyása a városra nézve felette sürgős, kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozatot azonnal hitelesíti és jogerőre emelkedés bevévárása nélkül jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjeszti.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és az ellen esetleg beadandó felebbezések a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendők lesznek.

Miről a m. kir. belügyminiszter ur az iratok kapcsán feliratilag, a városi Tanács és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 7-én tartott teljes üléséből. *Dr. Vásáry*, előadó. Kiadh. *Kovács József* polgármester, főispán ur távol.

*

Elfogadtatott Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi február hó 7-ikén tartott rendkívüli közgyűlésében. *Dr. Vásáry*, előadó. *Domahidy Elemér*, főispán.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Tejtermelési eredmények.

A szarvasmarha tenyésztésnek egyik legjövődélmezőbb ága — különösen ott, ahol a viszonyok arra alkalmasak, — a tejtermelés. E tekintetben a városunk közelében levő gazdaságok előnyös helyzetben vannak, amennyiben a tej, az emelkedő szükséglet miatt, friss állapotban, nyersen, jó áron értékesíthető. Arra kell tehát törekednünk, hogy a tejtermelésből minél nagyobb bevételt, illetve hasznot érjen el a gazda, ezt pedig legbiztosabban úgy érheti el, ha jól tejlő tehenei vannak, ami végből első sorban a továbbtenyésztés céljából jó tenyészanyagra, sok tejet adó tehenektől származó tenyészbikára van szüksége, hogy ezek a jó tejlés egyedi tulajdonságait átörökítve, az ivadék jobb tejlővé válják. Mondanom sem kell, hogy nagyobb tejmennyiség produkálására a nyugati tarka marha — amelynek jó tejlő tulajdonsága kifejlesztett — alkalmas.

Hogy ezen a téren egyesüléssel, a cél elérésére irányuló következetes eljárással milyen eredményt lehet elérni, fényesen igazolja a „Magyaróvári szarvasmarha tenyésztő szövetkezet“, amely 1912—3. évi tizenhetedik üzletéről 160 oldalú könyvben számol be; tanulságos dolognak tartom, hogy abból néhány adatot közöljek.

Az egyesület tagjai részére 45 bika vásárlását közvetítette. Tagjai által nevelt jó tejlő tehenektől származó bikákat 1½—2 éves korukban részint a Magyaróváron 1913 február 20-án tartott árverésen adta el, ahol is 15 levéli, 7 moson-szolnoki, 3 moson-szentjánosi és 1 horvát-kunlei nevelésű, összesen 26 bika adatott el 896 K átlagos eladási áron. Árverésen kívül 70 bika eladását közvetítették, melyért darabonként átlag 777 K 50 fillért kaptak. Az egyesület a 17-ik üzletévben négy községben rendezett tejlő versenyt, nevezetesen Hegyhalom, Levél, Moson-szolnok és Moson-szentpéter községben, melyeken összesen 113 gazda 176 tehénnel vett részt. A tehenek átlagos évi tejhuzama 3033 liter volt. A versenyen részt vett tehenek közt egy sem akadt akadt, amelyik legalább 2000 liter tejet ne adott volna; legtöbb tejet, évi 6530 litert, Szalczér János levéli zsellér gazda 7 éves Lizi nevű tehene szolgáltatta, ennek utódait természetesen kiváló módon megbecsülik és magas árt adnak érte.

A tejlő versenyeket úgy rendezik, hogy a község egy megbízható gazdája tehenenkénti díjazás mellett az egész év folyamán ellenőrzi a versenyben részt vett tehenek fejési eredményét. A legjobb tehenek díjazásban részesülnek.

A díj nyeresénél nagyobb jelentősége van annak, hogy miután a szövetkezet tagjainak a tehenei, ivadékai és fejési eredményei törzsköny-

vezve vannak, a kiváló tejlő teheneknek, különösen a bikaivadékaik, igen keresettek s az átlagos árnál jóval magasabb áron adatnak el. Ma már a magyaróvári állattenyésztési szövetkezet eladásra kerülő tenyészállatait nagyobb uradalmaink is szívesen vásárolják s kis gazdák 1½ éves bikáiért 1500—2000 kor.-t fizetnek.

A tejlő-versenynek — illetve a következő tenyésztésnek — fényes eredményét igazolja az, hogy a tejtermelés néhány év alatt tehenenként 1000 literrel emelkedett.

A jelentés beszámol még a Moson vármegyében levő 19 tejszövetkezet múlt évi eredményeiről, amelyek összesen több mint 4·5 millió liter tejet szállítottak; a tejmennyiség emelkedése az előző évihez képest 27·6%-nak felel meg. A beszállított tej 41·05%-át nyersen, 37·12%-át vajnak feldolgozva és 21·80%-át óvári sajt alakjában értékesítették literenként 16·31 fillér átlagos áron.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy a Magyaróvári állattenyésztési szövetkezet megalapítója s alapításától fogva lelkes vezetője Ujhelyi Imre, magyaróvári gazdasági akadémiai igazgató.

Amennyiben gazdasági egyesületünk mozgalmát indított arra, hogy a tejtermeléssel foglalkozó kis gazdák megfelelő tenyészbikához juthatnak, szükségesnek tartottam a fentiek ismeretetését s ezzel az illetékes körök és az érdekelt közönség figyelmét felhívni ezen szerintem nagy jelentőségű dologra. Az állattenyésztés a mezőgazdaságnak nélkülözhetetlen kiegészítő része. Számos — különösen a kiscgazda gazdaságának s állattenyésztésének legjövődélmezőbb részét a tejtermelés képezi, közszükségletet pótol és a köztenyésztés elmaradhatatlan emelésére s nagyobb gazdasági haszon elérésére szolgál, ha ezeknek a megfelelő tenyész-anyagról gondoskodunk. Ezen gondoskodás a mezőgazdaságról alkotott 1894. évi XII. t.-cz. szerint a bikák beszerzésére vonatkozólag a városnak kötelessége,

Cs.

A Debreczeni Dalegylet jubileuma.

A Debreczeni Dalegylet február 8-án ünnepelte meg fennállásának 50 éves jubileumát. — Mindenki tudja, hogy ezen dalegyletet *Márk Endre* udvari tanácsos emelte a város kulturális intézetévé, mert fáradhatatlan buzgalomával, anyagi áldozatkészségével és mélyen érző lelkével egy pillanatra sem csüggedett a dalegylet vezetésében.

A jubileum diszközgyűléssel kezdődött, melyen ott láttuk városunk társadalmi életének

színe-javát. Márk Endre udvari tanácsos nyitotta meg a közgyűlést a következő szép beszéddel:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Egy félszázad munkáját megbecsülni jöttünk össze ebbe a terembe. Az Istennek áldó kegyelme és gondviselése megengedte a Debreczeni Városi Dalegyletnek azt, hogy ötven év betöltése után beszámoljon azokról, amiket ez idő alatt cselekedett. Hogy mi minden történt az évek eme hosszú sorozatában, az a titkár ur által előterjesztendő vázlatos történetben található.

Kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy Hajdúvármegye intézősége oly kegyes és szíves volt, hogy átengedte nekünk ezt a valóban diszes termet, hogy a Debreczeni Városi Dalegylet a maga ünnepélyét itt megtarthassa.

Mélyen tisztelt közönség! Nem ünnepeltetni jöttünk — mert erre nekünk nincs semmi jogunk — hanem azért jöttünk, hogy örvendezzünk ennek a mai szép ünnepnapnak! (Éljenzés.)

Hálatelten látjuk, hogy a dalt kedvelő és szerető közönség diszes és szép soraival megtisztelt bennünket látogatásával. A munka, amit megkezdtünk ezelőtt félszázaddal, az emberszeretet jegyében indult meg. Minden munka csak akkor lehet eredményes, ha annak nyomában a közönség szeretete és pártolása nyilvánul. Mi örömmel mondhatjuk, mélyen tisztelt ünneplő közönség, hogy a pártoló szeretet egy pillanatig sem hiányzott, folytonosan éreztük melegét az odaadó szeretetnek. Ez a szeretet buzditott bennünket, ez a szeretet tette édessé a munkát, ez acélozta meg munkakedvünket.

Hogy mily emberfeletti nagy munkát végzett a Debreczeni Dalegylet, azt nálamnál sokkal hivatottabb szónok fogja most elmondani. Én csak hálásan köszönöm, hogy ilyen szép számmal méltóztattak a mi házi ünnepélyünkön megjelenni. Különösen örvendek annak, hogy — tekintet nélkül e város társadalmi rétegeire — a katonaság és a polgárság együtt ünnepelhet e mai nagy napon.

Ez alkalommal melegen üdvözlöm mindazon tényezőket, akik szerencsétlettek bennünket megjelenésükkel.

Hála és elismerés illeti a mi dalostestvéreinket, akik itt szép számmal megjelentek. Hála és elismerés az Országos Magyar Dalár Egyesület itt megjelent képviselőjének: Kacsóh Pongrácz dr.-nak. (Élénk éljenzés.)

Hála és elismerés illeti a városi és vármegyei törvényhatóságok itt megjelent képviselőit, a hadsereg képviselőjét! (Éljenzés)

Amidőn ezeket előterjesztem: a közgyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére fölkérem a titkár urat, a jegyzőkönyv hitelesíté-

sére Unger Gusztáv Öméltóságát és Kovács Mihály urakat kérve föl: a mai ülés napirendjét megkezdjük. Átadom a szót Baltazar Dezső dr. püspök ur Öméltóságának.

A felhangzó éljenzés és taps után Baltazar Dezső dr. püspök, mint az ünnepély illusztris szónoka, a következő, eszmékben gazdag beszédet mondta:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Nagyérdemű közönség!

Mikor a megtisztelő fölszólításnak engedve, a Dalegylet emez 50 éves jubileumán az ünnepi beszéd tartására vállalkoztam, tudatában voltam annak, hogy olyat teszek, ami az én állásom természetével teljesen megegyezik. Az Istent szolgálom, az ő törvényét: a szeretetet. A békeességnek, egybekapcsolódásnak, kiegyenlítésnek, összhangnak, segítő áldozatosságnak ama törvényét, amely nélkül szétomlik a rend, a társadalmi termékeny kölcsönhatás: viszont általa emelkedik a jólét, tisztább lesz a szív, világosabb a lélek, sokasodik a nemes gyönyörűség. Ezt a missziót a dalegylet a dal hatalmával végzi. Tehát más eszközökkel ugyan, de ugyanazon a téren, ugyanannak a célnak szolgálatában, a szeretet nagy templomának küszöbén találkozunk. — A „Debreczeni Városi Dalegylet“ 50 esztendő telt a szív és lélek nemesítés szolgálatában. Félszázad általában véve nem nagy idő. Az örökkévalóságban az enyészetnek egy lélekzetvétele. De viszonyítva elég nagy. Kitesz egy közepes emberéletet. Olyan szakadék a változások vulkánikus területén a múlt s jövő között, amelybe országok temetkeznek bele s amelyből egész új világok emelkednek elő. Csak magát hazánkat véve is, ez alatt bontakozott ki az új magyar alkatmányos élet az abszolutizmus vasbilincseiből. — Király és nemzet alkotó egyetértése ez alatt rakta le a modern Magyarország alapjait s ez alatt szilárdult meg a második ezredév diadalára bátran számító nemzeti erő. 1863. az alakulás esztendeje. Súlyos, gyászos esztendő. Az alkotmányos szabadság átmeneti fellélekzése után ismét reánehazedett az önkény-uralom. Leforrázott mezők, kiégett barázdák felett sápadtan barangolt az inség. Bilincshez fordult kezekre az éhenhalás könnye csordult. Szabadság utáni szomjuság, kenyér utáni éhség gyötrelme dult a lelkeken, a testeken. — Ebből a nagy lélek- és élettani feszültségből — mint gyötrött kagyló a drága gyöngyöt — termelte ki a társadalom lelke a „Debreczeni Városi Dalegyletet“. Valóságos törvényszerűsége ez az emberi lélek világának, hogy a nagy eszmék, szép alkotások gyémántja a vívódások kohójában születik. Martyrok ajkán zendül meg az igazság ellenállhatatlan hatalma. Nagy

tragédiák kataklizmája szórja tele az élet fővényét a lelki gazdagodás arany porával. Az a legszínesebb, legillatosab virág, amit a nap forrósága s a zápor verése szabadon nevel.

A kettős nyomoruság szürke égboltja alatt pacsirtaének zendült most 50 esztendeje. A Városi Dalegylet tavasz hirnöke lett. Debreczen város társadalmát vezette, követte, formálta és emelte a kifejlett nyár mostani koráig, amikor a sok érdem és dicsőség tele csüre előtt a boldog öntudat fenségével emeli magasra lobogóját.

Misszióját a honfibanat vigasztalásával kezdte. A fásult lelkeket felengesztelte a gyönyörűség hullámaiban és amikor zárva volt a tanácskozó termek ajtaja, amikor az igazságot költőnek, tudósnak a lelke-szive titkán visszafojtva kellett tartani: amikor se sirni, se nevetni, se vigasztalni, se bátorítani nem volt fennhangon szabad, akkor a dalegylet a legbüvösebb isteni adománnyal, az emberi hanggal, ezzel a legtermészetesebb, legősibb beszéddel kezdte és folytatta a magyar nemzeti politikát s egyik termékeny tényezője lett a nemzeti lélek új erejének, melynek fölénye előtt megértő méltánylással hajolt meg maga a korona is.

Ezután a dalegylet a könyvek törléséhez fogott. A közjótékonyság áldott munkájában előljárt az összes társadalmi tényezők között. Dalába foglalta a sok panaszt és sóhajtozást. A művészet magaslatáról belesírta a megértő lelkek mélységeibe, ahonnan áldozatok kincsét emelte ki s helyezte az emberszeretet szent oltárára. A felsegített nyomoruság áldó keze szórja reá hála szent koszorujainak virágait nemcsak e városban, e hazában, hanem kint Törökországban s az eltiport lengyelhonban is, ahol Debreczen nemes városának hírét, nevét ennek a dalegyletnek a zászlója büszkén lobogtatta.

A hatalmas kálvinista Róma komolysága, egyszerűsége, tisztasága, világossága, tudománya, gazdagsága és ereje ott járt géniuszként e dalosereg előtt s benne művészi formák varázsával parancsolt tiszteletet s szerzett dicsőséget.

S ez ősi város kulturéletében is megtalálta ez a dalegylet a maga irányító szerepét. Debreczen a magyar nemzeti nyelv, kultúra s magyar nemzeti állameszme tudományos szolgálata által szerzett érdemeivel versenyen kívül áll az összes magyar városok között. Hivatásának és szolgálatainak, érdemeinek és dicsőségének koronáját; az egyetemet most várja méltó önérzettel magasra emelt homlokkal. Az egyetemre reászolgált százados érdemeivel. A pénzt érte csak felülfizeti. Az egyetem eszméjét a „Debreczeni Városi Dalegylet“ vetette fel először nagyobb arányban; mikor a múlt század kilencvenes éveinek derakán két hatalmas egyetemi hangverseny akkordjaival ébresztette fel s zengte ki a lelkek aluvó

reménykedését, amely imé a valóra válás közvetlen küszöbéig jutott.

A szerzett érdemek és diadalok méltatásával Debreczen városa s társadalma nem maradt adós. A győzelem trofeumaival hazatérő dalegylet nem egyszer részesítette a triumfátor megkülönböztetett ünnepeiben s maga a város a közel múltban a dalegylet tervezett otthona számára telket adott. A lelkekben való hódítás tehát az édes anyaföld egy darabjának birtokában is testet öltött, felmagasztalódott. — A felmagasztalódás azonban csak akkor éri el az érdemek valódi fokát, ha állani fog az otthon is. S itt a társadalomra vár önmagát becsülő, megtisztelő feladat.

Tisztelt közönség! Szeretet tenyerén kell hordozni, féltő gond anyai ápolásával körülhordozni, páizsra emelni és dicsekedve mutogatni egy olyan társadalmi és kulturtényezőt, amely nem a mai kor, divatja szerint osztály és felekezeti különbségek mérgezett intencióival akarja széttépni az egységes magyar társadalmat, hanem amely a nevében is, törekvéseiben is kifejezésre jutó általános szempontok szerint, szeretet lelkével, művészet ihletével, önzetlenség méltóságával hozza foglyul a lelkeket megértő egység templomába.

Ez a lélek uralkodjék és diadalmaskodjék a „Debreczeni Városi Dalegylet“ mindnyájunk által dicsőségesnek imádkozott jövődjében.

A zugó éljenzés után az Országos Dalos-egyesület nevében Kacsóh Pongrácz üdvözölte a dalegyletet, majd Kovács József polgármester szólt ekképpen:

Debreczen sz. kir. város közönsége nevében, melyet a Debreczeni Városi Dalegylet dallal anynyiszor szórakoztatott, vezetett a szépművészetekre és amely Dalegylet városunkban zenei kulturát teremtett és ezzel a város kulturális céljait is szolgálta, hálás elismerést és köszönetet kívánok mondani. Fogadja a Debreczeni Dalegylet vezetősége ezt a köszönetemet e város közönsége nevében!

Kun Béla dr. a kollégium nevében, Horkay Lajos a többi debreczeni dalegylet, Burger D. József az izraelita dalegylet nevében üdvözli a dalegyletet.

Az üdvözlő sürgönyök és levelek felolvasása után Nagy József dalegyleti titkár olvasta fel a Dalegylet általa szépen, színesen megírt ötven éves multját.

Márk Endre elnök, udvari tanácsos köszönő beszéde után a diszkozyülés véget ért.

A Dalegylet este 8 órakor a Városi Színházban hangversenyt tartott, majd utána a Royalban

társas-vacsora volt, melyen több szellemes felköszöntő hangzott el.

Márk Endre elnök, udvari tanácsos nagy érdemei mellett ki kell emelnünk Mácsay Sándor tanárnak, a Dalegylet karnagyának nagy érdemeit is. Mácsay Sándor évtizedek óta vezeti gazdag zenei tudásával, csodálatos összetartani tudó erejével az énekkart, méltán illeli meg tehát önzetlen fáradozását a legnagyobb dicséret.

Az aszály elleni talajmivelés feltételei az Alföldön.

Írta: Dr. Hegedüs István, tb. tanácsnok.

(Folytatás.)

A belterjes gazdálkodásban a munka játsza a főszerepet és pedig az állandó munka, akár csak a nagyiparban, ellentétben a külterjes gazdálkodással, mely nem képes egész évben foglalkoztatni a munkás kezeket. A külterjes mezőgazdaság az oka a most még gyakran elhangzó panaszoknak, hogy nyáron nincs elég munkás, télen nincs elég munka. Az alföldön a mezőgazdasági munkások, kivéve a konvencios cselédséget, az évnek egyik felében a másik rovására élnek. Csoda-e, ha a mezőgazdasági munkás mitsem tud megtakarítani a legegyszerűbb és legtakarékosabb életmód mellett sem? Már pedig egészséges társadalmi alakulatban meg kell lenni azon lehetőségnek, hogy a társadalom alsóbb rétegeiből, a jobb, szorgalmasabb munkás egy fölötté álló magasabb osztályba felküzdhesse magát.

Az 1912. év nyarán az aratás és cséplés idején 8—10 korona napszámot fizettek a gazdák és mégis munkáshiányról panaszkodtak. A gazda kénytelen magán segíteni gépek alkalmazásával, mellyel olcsóbbá teszi a termelést és megszünteti a munkáshiányt, másfelől a munkabér tulságos emelkedése elé gátat vet. Az alföldi birtokok szabályos területű térségei igen megkönnyítik az egyenletesen dolgozó gépek alkalmazását. A gépek elterjedése tekintetében azonban az Alföld helyzete kedvezőtlenebb mint a nyugati államokban, hol olcsóbb a gép megvételéhez szükséges tőke, továbbá az Alföldön a nagyobb távolságra szállítás megdrágítja vételárát, végül a gépalkatrészek törése és kopása esetén a falvakból hiányzó ipar miatt a gép újbóli üzemképes állapotba hozása is több időt igényel, ami szorgos munkaidőben kárt, veszteséget jelent.

Az alföldi munkás viszonyok nem valami kedvezők sem a munkaadó gazdára, ki a dologtalan időre is napszámot fizet a munkaidőben,

sem pedig a munkásra, ki nyári keresetét kénytelen télire is felosztani. Ez az áldatlan állapot csak akkor fog változni, ha a mezőgazdasági munka évszakokra osztódik, ha a gazda mennyiség iránti rokonszenve megcsappan, ha gazdaságába nagyobb tőkét fektet, ha a munkának nagyobb szerepet juttat a természet gyümölcsöztetésére, ha az egyoldalú gabona termelést kereskedelmi növények termelésével némileg megszorítja, miáltal egyoldalú termelését változatossá teszi. Sajnos komló, repce, cukorrépa termelésére, tultengő szárazföldi éghajlatunk szélsőséges csapongása miatt az Alföld kevésbé alkalmas, mint Francia- vagy Németország hasonló térségei. De mindazonáltal kendert és dohányt lehet termelni, sőt a takarmánytermelést is a tejiparral kapcsolatosan lehet forszirozni. Kár, hogy a dohánytermelést, e legjobban fizető növény termelését, a monopolum több oldalról megszorítja, mert e három elsorolt termelési ág kifejlesztése annyi alkalmat adna a munkára, és olyan háziipart teremtene, mely az alföldi munkásnép millióinak az év minden szakára beosztott állandó keresetet biztosítana. A munkásnép alsó rétegeit iparra nevelné, már pedig ha ipart óhajtunk az Alföldön, legelőbb is azon iparágak meghonosítására kell törekednünk, melyek a mezőgazdaságban verhetnek gyökeret. A mezőgazdasági ipar a mezőgazdasági munkás sanyaru társadalmi helyzetén nagyot változtatna, s azt a dologtalan téli idők henyeléséből, s főleg a bántó szegénység földrehuzó karjaiból kiragadná. A nemzetgazda szive elszorul ha ősz és tavasz között az Alföld falvait járja, mindenütt sártengert, fehérre meszelt egyforma apróablakos házacsákat, s azokban a dologtalan unalomtól lassan mozgó sárgás fakó arcu embereket lát. Mily óriási veszteség a közgazdaságra ez a sok millió kéz inproductív téli tétlensége! Sorsuk rosszabb, mint a medvéké vagy a mormotaké, mert az embert munkára teremtette a természet egészen testi ereje fogytáig, míg amazokat téli alvásra. A kultur ember testi egészségének és szellemi rugékonyságának épen a mindennapi munka a főbiztosítóka és pedig annyira, hogy ha a mai minden munkaalkalom megszűnne, az emberiségnek hegyeket kellene helyükből el- és visszahordani. És az a néhány millió napszamos, ki a nyári hőségben tulhajtott nehéz munkát végez, a telet szobája nedves földjétől dohos levegőjü, gyér világosságu alacsony szobában tölti, melynek egyötödrészét a boglya kemence foglalja el. Az aratórész szalmával füt, tengericsutka mellett szabadtüzőn főétele, s egyszerű elességének csaknem minden anyaga az aratás és csépléskor keresett néhány zsák buza, néhány oldal szalonna a padon, s egy-két sertés, mellyel harmados tengerit étet. A tétlenség erős munkához szokott izmaikat elpu-

hitja, s szervezetükre satnyítólag hat. Ezért nagyobb német s francia ujone átlagos magassága. Arcuk, melyre pirt csak a tavaszi friss levegő és az életmunka fest, télen egészségtelen színűsárgásfakó, az egészségtelen lakástól, táplálkozástól és ruházódástól. — Mindez nem szolgálhat önértékünk és nemzeti büszkeségünk növelésére, mikor költőink hazánkról, mint tejjel-mézzel folyó kanaánról irnak, s közgazdasági írónk egyike-másika Magyarország kiapadhatatlan természeti gazdagságával kérkedik.

A munkásnép szegénységéről s ezzel szemben az élelmi szerek drágaságáról az Osztrák-Magyar Monarchiában sokkal többet beszélnek, mint a nyugati államok bármelyikében. A mezőgazdasági munkásnép szegénységének okai sokfélék, de legfőbb oka az, hogy a magyar munkásból hiányzik a munka szeretete s a takarékoság szelleme, melynek ismét oka nagyrészt a téli munkaalkalom hiánya, mely a munkást az év egy részében tétlenségre kárhoztatja és neveli. Ez az oka annak, hogy a mezőgazdasági munkást munkájában nem az a cél vezérli, hogy munkabére egy részét félretéve megtakarítsa, hanem csak az, hogy az év dologtalan részére is keressen annyit, melyből tavaszig élélhet. Amit a kéz keres, azt megeszi a száj. A német és francia munkás kora ifjúságától szorgalmasan dolgozik, takarékosan él, s aztán megtakarított vagyona jövedelmét élvezi. A német és francia munkást, ki a jólétért fárad, a takarékoság, öreg koráról és családjáról való gondoskodás sarkalja munkájában, s ott megvan adva a közgazdasági lehetősége annak, hogy ily módon újabb és újabb tőkék milliószámra születnek, s e tőkék a nemzetet a népjólét eszményi boldogságához minél közelebb vigyék; sajnos, nálunk az Alföldön nincsen. Természetesen mindez az állandó alkalmazásban levő, s a tudást, valamint a gyakorlati ügyességet jól fizető ipar munkásaira nem vonatkozik, hiszen ők az utóbbi években már nem is annyira bérjavításért, mint inkább szociális és politikai szerepért szállottak síkra.

A mezőgazdasági munkás téli tétlenségének s takarékosága hiányának sokkal inkább oka az Alföld gazdálkodási rendszere, a külterjes művelés, az egyoldalú szemtermelés, a kereskedelmi növények termelésének természeti és közgazdasági nehézsége, s főleg a mezőgazdasági ipar hiánya, mint maga a munkás. A takarékoság és tökéletesedés hiánya különben általános, mert hiszen a magyar ember nemzeti jellemében más vágyak uralkodnak, s kevésbé az a törekvés, hogy bevétele és kiadása között a takarékoság-kivánta egyensúly meglegyen. Már pedig a takarékoság ép oly fontos tökéletesítő, mint maga a munka, mert a töke tüstént előáll, mihelyt a munka haszonhajtása, s a termelő fogyasztása között a

különbség az előbbi javára áll elő, s bajos dolog megállapítani, hogy a töke képződésnek a takarékoság inkább forrása-e, mint a munka gyümölcsözése. Az Alföld termékeny földje dacára is tökében szűkölködik, pedig mint már említettem minél termékenyebb a talaj, annál nagyobb töke beruházást bír el.

Az Alföld azon részein, hol a talaj termékenyebb, leginkább ott hiányzik az elegendő töke. Ha a tökehiány egyedül a talaj termékenységére volna visszavezethető, akkor baj sem volna, s néhány évtized alatt megközelítenénk nyugati szomszédainkat, mert az esetben tömegesen kinálkoznék alkalom a tőkék dus kamatozású befektetéseire. A 48 előtti idők nem voltak alkalmasak a tökéképződésre, már pedig máról holnapra új tőkék nem keletkeznek. Később a belföldi kölcsönös hitel csak lassan kezdett fejlődni, mert aki csak tehette, tőkéjét szivesebben fektette saját vállalatába, mintsem azt kölcsön adta volna még az esetben is, ha részére a kölcsön nagyobb kamatot biztosított; már pedig a közlegelők felszántása egymaga is óriási tökeberuházást igényelt. A vasutépítéssel, a magyar közgazdaság lassu vérkeringése és lélegzetvétele megindult, s a mezőgazdasági termelés és értékesítés története fordulóponthoz ért. Míg azelőtt az egyik évi buzatermés fölöslege a magtárban vagy földalatti vermekben várta a következő évit, a szállítás lehetőségével megindult a gabonakereskedelem, a malomépítés, s a buzatermelés fokozatos térfoglalása, más szóval kereskedelem, ipar és mezőgazdaság fejlődése. E fejlődés úgy a belföldi, mint később a külföldi tőkék bizalmatlanságát mindjobban elhárította, s a hitel mindjobban megszilárdult. Jelzáloghitelünk ma már a kor színvonalán áll.

Itt azonban mint említettem az a nagy baj, hogy a földterhére irt jelzálog-kölcsön legnagyobb részben nincsen mint kamatozó töke a mezőgazdasági beruházásokban. Sajnos, hogy a föld csak kezes azon kölcsöntökeért, mely terheli, melyet nélkülöz, mert az tőle távolálló célokra fordított. A jelzálog-kölcsön fedezete Magyarországon tisztán a földforgalmi értéke, míg Nyugateurópában a gazda fizetőképessége is. A nyugati gazda fizetőképessége sokkal biztosabb mint az alföldi gazdáé, mert a nyugati gazda termelése változatos, míg a magyar gazdáé egyoldalú. A nyugateurópai gazdálkodás több művelési ágra van alapítva, ezzel szemben a magyar gazda jó és balsorsa egyetlen vetéshez fűződik. Már pedig a pontos kamatfizetés megszilárdítja a hitelt, míg ellenkezője rontja a hitel szilárdságát. A nyugati gazda, kinek fizetőképessége egyenletesebb, olcsóbb jelzáloghitel miatt kedvezőbb helyzetben van, mint a magyar gazda.

Magyarországon a szellemi munka is kevésbé tökéletesítő, mint a nyugati államokban. Ezzel szemben, mint fentebb kifejtettem, a testi munka

nem járul a tőke gyarapításához olyan arányban, mint az az egészséges közgazdasági élet berendezésétől joggal várható.

A magyar serdülő nemzedék nagyrésze nem mezőgazdasági ipari és kereskedelmi, hanem jogi pályákra készül. Lesz maholnap 4 jogegyetemünk, de gazdasági egy sem, pedig nyerstermelő állam vagyunk. Ugyanaz a helyzet az ipari oktatás terén, pedig az iparfejlesztés egyúttal a mezőgazdasági kultúra fejlesztése is. Kár, hogy közgazdaságunk kénytelen a politikánk kereteihez alkalmazkodni. A nem hivatásos elemek politizálása nálunk nagy nemzeti luxus. Meddő közjogi viták fölfuvása nem képez tőketermelő szellemi munkát. Prémes ruhát öltetni, pártértekezletekre eljárni, népgyűléseket rendezni, szidni ezt, magasztalni amazt oly tevékenység, mely a komoly munka értéktermelő eredményét nélkülözi.

Reális viszonyok mellett két mód áll a tőke kamatoztatására u. m.: a saját vagy idegen gazdaságban. Nálunk az első a divat. Aki tőkét tulajdonát képező beruházásokba nem fektetheti, társadalmi élete által kívánt fogyasztása költségeit meghaladó jövedelme többletét inkább elkölti.

A tőzsdeszédelgés és árfolyamkülönbözeti határidő üzletek nem hogy tőkét nem termelnek, hanem tőkét fogyasztanak, s e mellett a közgazdaság nagy kárára veszélyeztetik a komoly értékfokozó üzlet reális kereskedelmi jellegét. A komoly munka fáradságával keresett értéktöbblet rendszeren mint önálló tőke újabb értéktermelő körütra indul a közgazdaság mezején, míg a játéküzlet szerencsés nyereménye könnyelmű életre csábít, s épenséggel nem neveli a takarékosági hajlamot.

(Folytatás.)

Mirek.

— **Személyi hir.** Domahidy Elemér főispán városi ügyek elintézése ügyében a héten Budapesten töltött néhány napot. Kiséretében volt Rostás István rendőrfőkapitány, ki a rendőrségi szervezeti szabályzat ügyében járt el a belügyminisztériumban.

— **Kinevezés.** Öfelsége *Rottler Béla* kir. táblai bírót kurai bírónak nevezte ki.

— **A vízvezeték házi berendezése.** A debreczeni háztulajdonosok folyamodtak a városhoz, hogy a házicsatlakozások munkálatait két éven belül végeztethessék. A városi tanács a kérelmet elutasította azzal a megokolással, hogy ezen halasztás a vízvezeték üzemére zavarólag hatna. A tanács és közgyűlés határozatát Révi Nándor dr. bizottsági tag megfeleltette. A belügyminiszter

a felelősség elutasításával a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

— **A városi nyugdíjszabályzat.** A belügyminiszter a város ujonnan alkotott nyugdíjszabályzatát kisebb módosításokkal jóváhagyta és megengedte, hogy ezek elfogadása esetén nincs kifogása az ellen, hogy a szabályzat életbeléptetessék.

— **A Levéltárosok lapja.** A Levéltárosok lapja, melyet a választmány megbízásából dr. Alapi Gyula Komárom vármegye, Miskolczy-Simon János Nógrád megye, Koncz Ákos Debreczen sz. kir. város, Rexa Dezső Fejér vármegye és Romhányi János Nyitra vármegye főlevéltárosa szerkesztenek, február elején gazdag tartalommal jelent meg. A füzetben Miskolczy-Simon család történetéről; Romhányi János nemesség igazolásokat Nyitra vármegyéből és Hanzély családról ír Miskolczy-Simon János; ezen nagy tudással megírt cikkeken kívül találunk még a füzetben kisebb közleményeket és a levéltárosok érdekeit tárgyaló dolgokat.

— Kimutatás az 1914. évre üresen maradt lakásokról:

5—12 szobás:	61 lakás	=	404 szobával	=	96,000 K bérértékben;
4 "	48 "	=	192 "	=	43,440 " "
3 "	75 "	=	225 "	=	44,900 " "
2 "	168 "	=	336 "	=	69,300 " "
1 "	771 "	=	771 "	=	123,460 " "
bolt és üzlet:	107 "	=	107 "	=	73,400 " "

Összesen: 1230 lakás 2035 szobával 450,500 K bérértékben.

Legtöbb az üres lakások száma az V-dik kerületben, ahol 154, legkevesebb a IV-dik kerületben, ahol 87 szoba áll üresen.

— **A népkonyha második helyisége.** A városi tanács a gyermekek részére népkonyhai helyiségül a Fűvészkert-utcában új helyiséget rendeztetett be. Itt csak gyermekek kapnak ételt, míg a felnőttek továbbra is a Kut-utcai népkonyhán étkezhetnek.

— **Hatósági húsmérés.** Rostás István főkapitány ezuton is tudatja a város közönségével, hogy a Bádogos-u. 1. sz. alatt megnyitott a második sertésáruló hely, ahol mindennemű sertéshusfeléket olcsón tehet vásárolni.

— **A Házinyulteryesztők Országos Szövetsége, Budapest** (Csillaghegy) legutóbb tartott választmányi ülésén számolt be évi működéséről. Évi jelentéséből megismertük a Szövetség rendkívül gazdag közgazdasági tevékenységét, amelyből csak a következőket kívánjuk kiemelni: 1. A „Házinyulteryesztő” című könyvecskéjét 50,000 példányban kinyomatta s minden érdeklődőnek ingyen küldte meg s ezentul is megküldi, amivel öleg a gazdaközönséget és kisembereket kívánja a nyulteryesztéssel megismertetni. 2. Ötszáz ket-

reces nyultelepet állított fel Csillaghegyen, ahol állandó nyulkiállítás és vásárt tart fenn a Szövetség és tagjai kifogástalan, egészséges allataiból, amivel a tenyészanyag beszerzését és értékesítését könnyíti meg és mintaszerű berendezést és állatokat mutat be. 3. A székesfőváros Központi vásárcsarnokában állandóan friss házinyulhust árusít kg.-ként 1.20 K-ért. Evvel a főváros élelmi piacát támogatja és a nyultermelvények értékesítését megoldotta. 4. Nyulgereznák kidolgozását elvállalja. 5. Hivatalos lapja állandóan irányítója és tanácsadója a tenyésztőknek. 6. A fővárosban és a vidéken 12 előadást tartott a házinyul-tenyésztésről. 7. A Szövetség irodája bárkinek felvilágosítással szolgál nyultenyésztési ügyekben. 8. A kelet és a Balkán piacát biztosítani igyekezik a kivitel céljára. 9. Mérsékelt áron ad bárkinek tenyésztő anyagot, vagyontalanoknak pedig teljesen ingyen, tehát mindenkinek módot nyújt arra, hogy evvel a hasznos gazdasági ággal nagyobb áldozat nélkül foglalkozzék s szép mellékjövedelemre tegyen szert.

— **Beszüntetett levéltárosi állás.** Szatmár sz. kir. városban történt meg, hogy a város a nyugalomba vonult Fodor György főlevéltáros távozásával a levéltárosi állást megszüntette. A megszüntetés az új szervezeti szabályrendeletből derül ki, melyből a főlevéltárosi állást egyszerűen kihagyta. Ily módon előállott az a különös eset, hogy Szatmárnak van ugyan levéltára, de a levéltárának nincs vezetője. Az új 107. §. jogi és közigazgatási ügyosztályt szervez, melynek feladata többek között az iktató, kiadó hivatal és a levéltár felett felügyelet. A 137. §. a polgármester hatáskörét körvonalozva ennek 16-ik pontja így hangzik: „Felügyel a levéltárra és annak rendbentartására.“ Ugy látszik, hogy a szervezeti szabályzat készítői nem vették figyelembe a törvényeket és az ennek erejével felruházott törvényes kormányhatósági intézkedéseket, melyek a köztörvényhatóságok levéltáraitól intézkednek. Valószínű, hogy ezt a rendelkezést a belügyminiszter ur nem fogja jóváhagyni.

— **Értesítés.** Debreczenben a fősorozás március hó 19., 20., 21., 22., 24. és 26. napjain tartatik meg. Figyelmeztetnek ennél fogva azon szülők, illetve hadkötelesek, akik a védtörvény 20. §. (két évi tényleges szolgálat), 21. §. (egy évi tényleges szolgálat), 29. §. (papok és papjelöltek), 30. §. (öröklött mezőgazdaság birtokosai) 31. §. (család-fentartók) szerinti kedvezmény valamelyikére igényt tartanak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványukat a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályához mielőbb, de legkésőbb a fősorozás megkezdéséig adják be.

*A városi tanács katonai-
és illetőségi ügyosztályától.*

Körözesek.

454,444—1913/IV. szám. Az állítólag Budapesten 1896. évben született, állandó lakással nem bíró Örösik Janos (szülei: József) illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 december 22.

A székesfőváros tanácsa.

352,076/12—385,802—1913/IV. szám. A Wienben 1871. évben született, állandó lakással nem bíró Bräuer Sándorné szül. Schöppel Antónia munkásnő illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1914. évi január hó 15-én.

A székesfőváros tanácsa.

Mirdetmény.

19,853—1913.

Szatmár vármegye alispánjának 18,885—1913. számú értesítése arról, hogy a m. kir. Belügyminiszter ur 113,538—912. számú rendelkezésével Apahegy kisközség nevét az 1908. IV. t.-c. 2. §-a értelmében véglegesen „Apahegy“ elnevezéssel állapította meg.

Határozat:

A városi Tanács az értesítést tudomásul veszi és arról ugyancsak tudomásvétel véget a polgármesteri hivatal, a rendőrfőkapitányság, kebelbeli árvaszéket, a tanácsi kiadót, és a „Város“ című hivatalos lap szerkesztőségét értesíti.

Miről Kovács József polgármester urat, a rendőrfőkapitányságot, a kebelbeli árvaszéket, a tanácsi kiadót és a „Város“ című lap szerkesztőségét értesíti.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 5-én tartott üléséből.

*Dr. Vásáry,
jegyző.*

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség és a közelebből érdekeltek nagybecsű tudomására hozni, hogy Györffy Aladár ur és neje született Tóth Ilona urnőnek a „Tóth Gyula“ cég alatt Debreczenben folytatott vaskereskedő-üzletét az összes üzleti aktív vagyonnal együtt átvettem s az üzletet a régi „Tóth Gyula“ cég meghagyása mellett folytatom tovább.

Az üzletátvétel jogelődöm hitelezőinek a cég aktívák értékesítésére választott felszámoló-bizottsága közbenjöttével és hozzájárulásával történt akként, hogy az átruházott aktív vagyon minden tehertől mentesen válik tulajdonommá s engem a volt cégtulajdonosok egy hitelezőjével szemben sem terhelhet semmiféle felelősség vagy kötelezettség.

Tisztelettel felkérem tehát mindazokat, kik e felszámoló-bizottság ez intézkedése dacára a „Tóth Gyula“-céggel szemben bárminemű jogokat fenntartani, vagy érvényesíteni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat velem lehetőleg azonnal, de minden esetre folyó évi február hó 12-ig a „Tóth Gyula“ céghez-intézendő levélben közölni sziveskedjenek, miután ez időn tuli felszólalásokat nem lenne módomban figyelembe venni.

Debreczen, 1914 február hó.

Tisztelettel

Slachta János,

mint a „Tóth Gyula“ debreczeni cég tulajdonosa.

Mirdeimény.

A kisvárdai-vidéki Gazdakör folyó évi tenyészapa-állatvásárját 1914 március hó 8-án rendezi Kisvárdán, az országos vásártéren külön e célra berendezett saját helyiségeiben.

A vásár nemcsak tenyészbikák, de sertéskanok és juhokra is kiterjesztetvén, Gazdaközönségünknek s különösen a községeknek alkalma lesz a szükséges tenyészbikákat és sertéskanokat több elsőrendű tenyészettől saját választásuk szerint a m. kir. Gazdasági Felügyelőségnek közreműködése s támogatása mellett, állami kedvezménnyel is beszerezni. A vásárra bejelentett állatok március 7-én déli 12 óráig el lesznek helyezve s délután 2 órától 5 óráig az érkező vevőközönség

által megtekinthetők s előre kiválaszthatók, a vásár azonban csak március 8-án reggel 9 órakor kezdődik s ugyanaznap d. u. 2 óráig tart. Az állatok megvétele a vásári irodában azonnal bejelentendő úgy az eladó, mint a vevő által s azoka kiadott elismervény bemutatása mellett március 8-án d. u. 3 órakor elhajthatók vagy vonaton elszállíthatók. A megvevett apaállatok vasuton kedvezményes díj-szabással szállíttatnak, az ehez szükséges igazolványok, járlatlevelek a kiállítási irodában kiállítva átvehetők. Vasutikocsikról s a m. kir. állatorvos jelenlétéről Gazdakörünk rendezősege előre gondoskodik. A vásár területe zárt, ahova csak 50 filléres belépőjeggyel lehet bemenni, az állatok kísérői és gondozói szabadjegyet kapnak. Községi előjárók és megbízott által a községi pecsét okvetlen elhozandó. Tisztelettel felhívjuk, hogy vásárunkat a legkiterjettebb módon közhirrétéetni s a Gazdaközönséget különösen a községeket szükségleteik beszerzésére már most felhívni sziveskedjék. Tenyésző s kiállító gazdatársainkat már most figyelmeztetve — kérjük, hogy tenyészállataikat február hó végéig okvetlen jelentsék be a titkárnál, mert a helyiségek korlátolt számra való tekintettel csak a bejelentések sorrendjében helyezhetjük el az állatokat s a később bejelentettek már csakis szabad, fedetlen korlátban a bejelentő külön költségére lesznek elhelyezhetők. Lévélbeni megkérésekre azonnali választ ad Szentmihályi Imre gazdaköri titkár Kisvárdán.

Kisvárdán, 1914 január hó.

Szentmihályi Imre,
gkör titkár.

Szalánczy Bertalan,
gkör alelnök. r. b. elnök.

A vásár területén megfelelő vendéglő áll rendelkezésre.

21,140—1913. sz.

Árverési hirdetemény.

Debreczen szab. kir. város Tanácsa közhirrét teszi, hogy a város tulajdonát képező alább megnevezett üzlet- és lakhelyiségek bérbeadására a folyó évi február hó 14-ik napján azaz szombaton délelőtt 9 órakor, a városháza nagytanácstermében nyilvános árveres fog tartatni. Az összes helyiségek 1914. évi május hó 1-től 1917. évi április hó 30-ig terjedő 3 évre adatnak bérbe kivéve a Simonffy-utca 2. számú bérház 8. számú boltját, melynél a bérleti idő 6 év.

1. A Darabos-utca 14. számú házastelek, kikiállítási ár 2200 korona.

2. A Csillag-utca 7. számú házastelek, kikiállítási ár 560 korona.

3. A Hüvelyes-utca 5. számú házastelek, kikiállítási ár 800 korona.

4. A Nyil-utca 81. számú házastelek, kikiállítási ár 250 korona.

5. Az Erzsébet-utca 54. számú házastelek, kikiállítási ár 1025 korona.

6. A Bethlen-utca 39. számú házban levő 1 szoba, konyha, kamarából álló utcai lakás, kikiállítási ár 336 korona.

7. A Deák Ferenc-utca 19. számú házastelek, kikiállítási ár 2320 korona.

8. A Szent Anna-utca 32. számú házban levő 3 szoba és mellékhelyiségekből álló udvari lakás, kikiállítási ár 800 korona.

9. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 13. számú bolt, kikiállítási ár 705 korona.

10. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 11-ik számú bolt, kikiállítási ár 1255 korona.

11. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 17-ik számú bolthelyiség kikiállítási ár 900 korona.

12. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 8. számú bolthelyiség, kikiállítási ár 1700 korona.

13. A városház alatti 16. számú bolthelyiség, kikiállítási ár 3050 korona.

14. Az Arany János-utca 26. számú házban levő utcai lakás, mely áll 2 utcai, 1 udvari és

egy előszobából, valamint konyha, kamara és pince helyiségekből, kikiállítási ár 1400 korona.

15. Az Erzsébet-utca 56. számú házastelek, kikiállítási ár 1000 korona.

16. A Homokkert-utca 73. számú házastelek, mely áll egy két szoba, előszoba, konyha, egy-egy szoba, előszoba, konyha, kamara, és egy-egy szoba előszobából álló lakásból kikiállítási ár 500 korona.

17. Az Arany János-utca 43. számú házban levő egy két szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakás, kikiállítási ár 500 korona.

18. Az ugyanazon házban levő 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás, kikiállítási ár 400 korona.

19. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő I-ső emeleti 7. számú lakás, mely 3 szobából és mellékhelyiségekből áll, kikiállítási ár 1120 korona.

Árverés alkalmával a kikiállítási ár 10%-a az árverés napján, az árverelő bizottságnál készpénzben leteendő.

A árverési feltételek a számvevősnél, a hivatalos órák alatt (8—1-ig) megtekinthetők.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 6. napján tartott üléséből.

A városi Tanács.

M e g h í v ó.

Az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben

XLI. évi rendes közgyűlését

1914. évi február hó 17-én délután 3 órakor, saját helyiségében (Piac-u. 16. szám) tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Az igazgatóság jelentését, a mérleget és zárószámadásokat az intézet hivatalos helyiségében 1914. február 9-től kezdve az érdekeltek megtekinthetik.

Targysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1913. évi zárószámadásokkal és a nyereség felosztása iránti javaslattal.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
3. A felügyelő-bizottság 1914. évi díjazásának megállapítása.
4. Három, sorrend szerint kilépő igazgatósági tag helyének választás utján betöltése.
5. Négy választmányi tag választása.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés: A közgyűlésen csak azon igazolt részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, kik részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a társaság pénztáránál, vagy bármely más debreczeni pénztár részvénytársaságnál, vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál Budapesten leteszik. (Alapszabályok 27. §-a.)

A Debreceni Hitelbank Részvénytársaság

IX. évi rendes közgyűlése

1914 február 28-án délelőtt 11 órakor saját helyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek ez uton meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1913. üzletéről, ezzel kapcsolatban az 1913. évi zárszámadások betérjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény tárgyában.
 4. Igazgatósági javaslat a nyereség felosztása tárgyában.
 5. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 25. §-a értelmében megüresedő, illetve üresedésben lévő igazgatósági tagsági helyek 3 évre való betöltése tárgyában.
 6. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 33. illetve 34. §-a értelmében megüresedő, illetve üresedésben lévő igazgatósági tanácsosi helyek 3 évre való betöltése tárgyában.
 7. Az alapszabályok 24. §-a értelmében az igazgatóság díjazásának megállapítása 3 évre.
 8. Az alapszabályok 23. §-a értelmében előterjeszhető indítványok tárgyalása.
- Debreczen, 1914 február hó 12.

Az igazgatóság.

- Figyelmeztetés!** 1. Az alapszabályok 17. §-a értelmében szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a részvények letételére megállapított zárhatáridő előtt legalább 60 nappal irattak át nevére.
2. A részvények szelvényekkel együtt bezárólag 1914 február hó 25-ig a társaság pénztáránál leteendők.
3. A letett részvényekről a részvényes névre szóló, a letett részvények és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát fel-tüntető igazolványt kap, mely csak az abban megnevezett személy, vagy igazolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel.
4. A részvények csak a közgyűlés befejeztével és az elismervény visszaadása ellenében adhatók ki.

VAGYON

Mérleg-számla.

TEHER

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet	345371	06			Részvénytőke			4000000	—
Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	1307757	03	1653128	09	Tartaléktőke	150000	—		
Váltótárca			11406953	20	Hitelegyl. tartalék-alap	12426	93		
Jelzálog-kölcsönök:					Hitelegyl. biztosítéki alap	45400	—		
Törlesztéses és kamatozó			13802083	32	Tisztviselői nyugdíj-alap	20000	—	227826	93
Előleg-kölcsönök			57520	97	Betétek	5919589	35		
Értékpapírok			3609420	75	Debreczeni Hitelbank egyet. in-				
Folyószámla fedezetteti			464125	—	ternátusi alapítvány	100000	—	6019589	25
Különféle adósok, előlegezett					Visszleszámitolás			4951184	15
záloglevél árfolyamok stb.			248874	18	Hitelezők (szerződéses)			500000	—
Adósok óvadék-kölcsönökért			434469	50	Lombard-kölcsönök			1919117	01
Külföldi pénzek, különféle szel-					Engedményezett törlesztéses és				
vények			2733	85	kamatozó jelz. kölcsönök			13593390	59
Felszerelések			27000	—	Átmeneti tételek			202026	44
Atmeneti tételek			72646	06	Fel nem vett osztalékok			348	—
					1913. évi tiszta nyereség			365469	45
			31778951	92				31778951	92

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Kamatok			784786	11	Nyereségáthozat az 1912. évről . .			31230	73
Igazgatóság, felügyelő-bizottság, ig.					Tiszta kamatjövedelem			1044686	36
tanács, tiszti- és szolgafizetések,			129070	83	Értékpapírok kamatai (adómentes)			173522	83
házbér és üzleti költségek			78064	26	Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék				
Adók					kamata			99324	32
Leírások:					Jutalékok és különféle bevételek .			82889	50
értékpapíroknál árf. különbözet .	13799	88							
követelésekből	57706	21	74263	09					
felszerelésből	2757	—	365469	45					
1913. évi tiszta nyereség									
			1431653	74				1431653	74

Debreczen, 1913 december 31.

Csatári Szűcs Bertalan cégvezető, pénztárnok.

Farkas Jenő igazgató.

Hajdu Lajos főkönyvelő.

Domahidy Elemér elnök.
Aczél Géza Bernfeld Sámuel
Hochfelder Jakab

Az igazgatóság:
Molnár Antal vezérigazgató.
Dr. Czákó Zsigmond Darvas Izidor
Ifj. Schwaroz Vilmos

Dr. Kenézy Gyula alelnök.
Eder János Forrai Ernő
Wohl Adolf

Dr. Baltazár Dezső elnök.

Mayer János

Dr. Rittersporn Miklós

Szabó Kálmán

